

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za po godinu K 6. — Za Šibenik na godinu donošanjem u kuću K 12. — Za inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 16 para peti redak ili po pogodbi. — Priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Hrvatski ban magjarskog povjerenja.

Ostavka dra. Tomašića nije od kraja bila uvažena. Magjarski ministar predsjednik grof Khuen bio je u Ischlu kod kralja u dugoj audijenciji, podnio mu dr. Tomašićevu ostavku, ali ovu formalnost popratio sa izjavom da dr. Tomašić uživa potpuno njegovo povjerenje. Ova izjava magjarskog ministra predsjednika, koja se sa strane krunice potpuno uvažava te se na temelju iste ne prihvaća ostavka hrvatskog bana, veoma je značajna, tim više što je ona jasnije i očitiije opetovanje dosad već sasvim sličnih događaja.

Kad je naime grof Pejačević dao svoju ostavku radi nesporazumaka sa magjarskom vladom, ista je bila odmah uvažena. Grof Pejačević nije bio prisiljen od zakonitog predstavništva naroda, legislativnog tijela u konstitucionalnoj državi, da odstupi sa svog mjesta, nego ga je u to prisilila magjarska vlada. Sada se ponavlja ista stvar samo u obratnom obliku. Hrvatski ban, naime, daje svoju ostavku, jer je došao u sukob sa saborskom većinom. Ostavka ide pred kralja, ali dovoljno je, da predsjednik magjarske vlade izjavi svoje potpuno povjerenje u bana, a da ostavka ne bude prihvaćena. Posljedica je tomu kraljevo ručno pismo, u kojem se ta odluka objelodanjuje.

Ovakovo postupanje s Hrvatskom postalo je već uobičajenom praksom. Mjerilo za obstanak jedne vlade nisu više interesi zemlje, volja i povjerenje naroda, nego povjerenje magjarske vlade. Ova činjenica i prečesto jasno govori, do kakvog je niskog stepena spala politika u Banovini.

Koalicija je podržavanju takove politike pružila svoju ruku, te je bila prevarena; premda je bila podučena izkustvom, ona se je ponovno dala u pakta sumnjive sadržine i izvršenja te je sad još jednom bila izigrana. Ovakv put razlika se sastoji u tome, što je koalicija prevarena u tačkama, koje se odnose na posve osobna pitanja, a po tome se zaključuje, da je magjarska politika u Hrvatskoj počela stupiti novom stazom: ne udovoljavati magjaronskim vladinim strankama niti u osobnim pitanjima i postepeno skucivati svaki njihov otpor do nemoći. Koalicija to uvidja, ona to zna, ali preko toga prelazi te se hvata jedne neodgovorne osobe i radi nje izazivlje konflikt; ne radi načela, ne radi narodne politike, ne iz taktičnih razloga, nego li iz osvjetljivosti, iz razloga stranačkog interesa. Cijela afera sa Aranitzkyjem svadja se na djelo jedne skupine u koaliciji, koja u daljnjem ostanju Aranitzkyja vidi uvredu za sebe, a međutim ne pošuje nikakve važnosti okolnosti, da se ostavka bana nova ne prima, jer uživa povjerenje magjarske vlade. Ovim činom ban dr. Tomašić rješien je svake obaveze prema koaliciji te se sad sprema

na ponovne pregovore sa istom. Novi pregovori sa potpuno slobodnim rukama.

Koalicija je izazvala banovu ostavku radi Aranitzkyja, a mirno podnosi, da ban, koji je radi toga s njom u konflikt došao, ostaje na banskoj stolici. Sami fakat, da je uvjet njegovom ostanju na banskoj stolici magjarsko povjerenje, morao je koaliciju prinukati, da prekine s njim sve sveze. Naprotiv ona će dalje s njim pregovarati, a dalnju suradnju svoju s njim uvjetuje sa otpustom Aranitzkyja. No i u ovom pitanju, prema pisanju samih koalicionih novina, nije koalicija složna i veći dio je spreman popustiti, dočim se manjina još opire. No izgleda, da će koalicija konačno sasvim kapitulirati i tim zapečatiti svoju najgoru sramotu.

Koalicija stvara „casus belli“ sa drom, Tomašićem radi jedne osobe, a kada dobiva moralnu čušku, da ban usprkos tomu ostaje, da se kao mjerodavno za sposobnost jedne vlade u Hrvatskoj traži magjarsko povjerenje i to oblo iznosi, onda nalazi shodnim niti prosjedovati protiv tomu. S tom vladom koalicija je spremna dalje raditi, a tim dokazuje, kako joj nije do narodnog boljitka i napredka, nego samo do položaja i štipendija. S ovakvim načelima i radom jedna stranka ne može daleko doprieti.

ŠIBENIK, 27. srpnja.

Strahu u tvaraškom izrahu. Od neko doba Utvaru je spopao veliki strah pred pravšašima. Nemir, uzbuđenost i strahovanje njihovo najbolje se odražuje u njihovom pisanju. Među svima odnio je rekord „Naše Jedinstvo“, ono brbljavio i smušeno splitsko klepetalo, koje se redovito ponavlja i opetuje do dosade. Taj se je libel poslužio protiv pravšašima sa najodurnijim sredstvima, a denuncija mu je bila najmanje sramotna.

U zadnje doba razpisalo se je o pravaštvo, o Šibeniku, o svećenstvu bez kraja i konca. Poznato je, da se mi obično ne svraćamo na ono pasje lajanje splitskog klepetala i zvrndala, nego da preko njega s prezirnom prelazimo, poznavajući glas, koji te „novine“ u našoj javnosti uživa. Mi se držimo one, da se ne obavizamo na lajanje šteneta, koje nas na ulici zanoveta, nego kada nam dojadi njegova nametljivost, a mi mu pružimo vrh naše cipele.

U ovom slučaju „Naše Jedinstvo“ jd — ono štene.

Naši posebni izvještaji.

nw. Sjedinica koalicije. Primamo iz Zagreba: Predsjednik koalicije Grga Turkan sazvao je za 27. o. mj. plenarnu sjednicu koalicije u Zagrebu. Sazov sjednice motiviran sa „nastalom novom političkom situacijom“. Kako se čuje, sjednica će biti vrlo burna, a može biti da tom zgodom u koaliciji dodje do razkola.

ss. Kmetsko pitanje u Bosni. Od našeg sarajevskog dopisnika: Pitanje otkupa kmetova postalo je jedno od najvažnijih za Bosnu i Her-

cegovinu. Muslimani neće ni da čuju o obvezatnom otkupu, dočim bi Srbi i Hrvati rado ga prihvatili. Radi ovog pitanja, u kojem se Srbi i Hrvati slažu, vodili su se pregovori između „Zajednice“ i Srba, te se povodom toga bio prosuo glas, da je između njih došlo do sporazuma. Međutim „Hrvatska Zajednica“ dementira sve te glasine.

Serif Arnautović u razgovoru sa suradnikom „Pester Lloyd“ izjavio se u smislu neobvezatnog otkupa kmetova te održašio rekao, da Muslimani svakoga smatraju svojim neprijateljem, koji je za neobvezatni otkup. Dalje je utvrdio, da je u srbskoj stranci došlo do ozbiljnih nesuglasica. U obće se je o Hrvatima tako izrazio, kao da bi oni i njegova stranka žellli s njima doći u tješnji doticaj. Toliko po kroničarskoj dužnosti. Zast. dr. Jankiewicz, koji lje bio izstupio iz „Udruge“, položio je usljed toga mandat.

Trgovački ugovor sa Srbijom. Primamo iz Beča: Ovo dana dovršeni su pregovori između Austro-Ugarske i Srbije glede trgovačkog ugovora. Kako doznajem, pregovori su uspjeli, te ima nade, da će se još ovog tjedna sastaviti tekst ugovora.

Političke vesti.

Pitanje talijanskog sveučilišta. Polusužbeno glasilo talijanskog ministarstva izvanjskih posala „Tribuna“ donosi neke izjave talijanskog zastupnika na car. vieću Bugatta o pitanju talijanskog sveučilišta u savezu sa političkim položajem. Taj se veli, da će vlada razpustiti parlament i vladati po § 14. ako zakonska osnova o privremenom sveučilištu ne bude prihvaćena.

Posljedice preloma između beogradske i cetinskog dvora. Jedan brzozav petrogradske „Rieči“ iz Beograda veli, da će tamošnji englezki poslanik i ruski poslanik Hartwig u najskorije vrieme ostaviti Beograd, pošto kralj Petar neće ili nemože održati zadanu riječ, da će prigodom 50godišnjeg jubileja knjaza Nikole počti osobno na Cetinje, da mu čestita i podeli mu tom prigodom Lazarov red. To obećanje bilo je naime jedini uvjet, pod kojim se je ruski car izjavio spremnim da primi posjet kralja Petra i jedino pod tim uvjetom priznala je englezka sada danju srpsku dinastijsku vladarsku dinastiju u Srbiji. Pošto se međutim kralj Petar sada ustručava, da tom obećanju udovolji, prva je logična konzekvencija opoziv poslanika obiju vlada iz Beograda.

Skupština ribara.

Jučer(?) u 9 sati u prostorijama „Hrvatskog sokola“ održavala se je pod predsjedanjem zastupnika Dr. Dulibića skupština ribara šibenskog kotara. Premda je broj pozvanika bio ograničen, to ipak odaziv je bio brojao preko svakog očekivanja. Prostorije „Hrvatskog sokola“ bile su dupkom pune sve samih ribara, što nam najbolje svjedoči kako oni pojme i

znaju za težinu novog ribarskog zakona, koji se namjerava izneti. Zastupnik Dr. Dulibić tu mačio je prisutnim ribarima pojedine ustanove novog ribarskog zakona, koji bi imao doći pred parlament. Pojedini ribari učinili su veoma zgodnih primjetba, a svi složno su zamolili svog zastupnika Dr. Dulibića, da u parlamentu zagovara razne preinake. Protivni su poduzimanju tunare uz naše obale, kao i gradji ribnjaka, sa strane tudjinaca koji bi se malo po malo ušuljali u našu kuću i zaseli na vrat, kako to učinise i u pitanju tvornica, kada pod izlikom da nam pomognu sebe su obogatili, a naše domaće tvorničare sasvim uprostitali.

Ova izjava, koja je potekla iz usta samih ribara, a poduprta od svih prisutnih ribarā, najbolja je podpora našem zastupniku, da energično ustane u parlamentu, kad mu novi zakon bude prikazan, na obranu naše djedovine i interesa domaćih ribara.

Bilo je tužaba i protiv pojedine zabrane ove ili one mreže ili ograničenje prava ribanja u stanovitim predjelima. Iza razjašnjenja, koja je podao nadučitelj Belamarić u ovom pitanju, postignut je potpuni sporazum. Da se unapredi spužvarski i koralski obrt do stepena domaćeg obrta, zaključeno je, da se osnuje ribarske-spužvarsko-koralske zadruge u Zlanuru i Krapnju, a da se ribarstvo podigne i zaštiti, da se osnuje ribarske zadruge u Mandalini, Zatonu i Murteru i drugovdje gdje bi se prikazala potreba. Jednoglasno je primljen predlog, da zastupnik Dr. Dulibić poradi i uloži sve svoje sile oko toga, kako bi spužvarski obrt bio lišen plaćanja poreza pojedinim obćinama, a tako isto da se naši ribari oslobode obrtne, koju neplaćaju ni podanici tudje države Čozoti.

Da se pak uspješno razvije ribarstvo u kotaru Šibenskom bilo je zaključeno, da se što prije osnuje sa sielom u Šibeniku ribarsko društvo za cio Šibenski kotar, koje će biti čuvar i branik sveukupnih ribarskih interesa proti ma kakvim veksacijama, pa ma s koje strane one došie. Osim ovoga društvu će biti svrha, da bude u neprestanom dotiru sa ribarima i da ih savjetom i djelom podupire u svemir šio smjera na njihov materijalni, a i moralni protibak.

Iza viećanja i bratskog dogovora, koji je trajao puna dva sata, g. Dr. Dulibić digne sjednicu, a zatim bio je razgovor u kom su odlasnici pojedinih ribarskih mjesta iznosili pred zastupnika pojedine jade koji ih tištu, moleći ga, da im ako je moguće nadje lieka. Ovak bratski sastanak na sve naše ribare učinio je najbolji utisak i svi su skupa zaželili da vide svog zastupnika u njihovoj sredini a po tom da se opet skupno sastanu na kratko pretresanje i osnivanje ribarskog društva za cio Šibenski kotar.

Pereat Rochus.

Talijanski: A. Fogazzaro. — Preveo D. M. Vezic.
— Izvolite, Don Roko — iznovice ravnodušno prihvatiti Moro, izgovarajući, kao da je u rođenoj kući. — Amo se i razmjestite, večeras je i hladno i pomete.
— Je, pomete — odgovori Don Roko nekome prisiljenom mehkoćom u glasu. — Vlačno je. I položi „fenjerić“ na stol.
— Amo dodajte — onaj će. — Nu pričekajte, ju ču vas zgodno namjestiti. — Ustade po sjedalicu i postavi je uz vatru cikom do svoje.
— Evo, na — lane on.
— Međutim don Roko odahnu i grdno se namrgodiv, nače to on sam sobom kosur kosuriti.
— Hvala. Trenom ču dolje, da odložim kaban i eto me odmah.
— Svcite taj kaban — priložii Moro nekome zapričicom i iznovičnim zapovjednim brekom, niti to u čemu zadovolji Don Roka. Muče položi na stol i kaban i klobuk, pa sjede pod klobučac ogništja uz svoga prišlacu.

— Ne zamjerite, što sam zeru vatre sprjavorio — priveza ovaj. — Bit će obilate polure da sam ovdje. Mislio sam da ste vi kod kuće i da učite. Zar nije ovo danas subota? Razumijte se, da čete morati sutra i zasuti pred one težačine, koju šetlju-petlju!
— Hjednosmo reći i tumačenje evandjelja — ozva se održišto don Roko, koji na ovakovoj biljezi nije znao što je to strah.
— Vi eto šakom grabite vazduh — govori će. — Ne zamjerite, i ja sam težak, a govori se — ni svoje ni tvoje, ali svjeder dostojanstveno. Bili ste me ponudili šmrkajem duhana? Don Roko mu pruži burmuticu.
— Da trozi? — namignu onaj, da se razumijemo. Da trozi ili da sentieri kažu po onim stranama duhanu, što prekiromčaren udje u državu.
— Ne — izusti Don Roko izdižuć se. — Možda je toga ozgor mirva.
— Neka, neka — zabeka Moro. — Amo, amo.
Zagnav tri puta u burmuticu, zgrabi „libru“ duhana i daje, da se na otanje mahove usra-

kiva, piljeć u vatru. Oslabi mu plamen osvjetljuje mru bradu, šturo obličje, oči i žive i pronicave.
— Bit čete se ogrijali — pokuša Don Roko i prousti iza časovita muka. — Možete počti kući.
— Hm! — onaj će, usažev jednim plećem.
— Prije bi mi bilo reda, da nešto opremim.
Don Roko zasuka mrvu sobom na stolici, lepajuć ožimito trepacicama i ljuto namrgodjen.
— Rekoh to, jer je već kasno — promr-mora on i zblesnuto i uspredan. Taman i ja imam nešto posla.
— Propovjed, je li? Propovjed, propovjed — navraća se onaj mahinalno, zamišljen i zagledajuć se u vatru. — Čujte — zaveza on — ajmo ovako. Opazio sam, da u dvoranici ima pero, hartije i crnila. Vi sjedite i pišite svoje paćukarije. Megjutim ču ja, ako mi vi dobrohotno dozvolite, zalogaj založiti, jer je šestnajst uri, da ne nisam okusio. Kad dočnemo, onda čemo se porazgovoriti.
Iz početka je to slabo uvjeravalo Don Roka, nu koliko vatrene religiozni govordjija, u profa-

nome je bio tiasan. Nije umio već se uvijati i prizlati po koji šušljek dvojbe, a pozatim se izdize, dok ovaj drug svjeder kudri sa sjedalice i to velikom mukom, da nebi ni slijepjen uza nju.
— Evo ču razvidjeti — progovori — nu strah me, da ču malo šta naći. Služkinja...
— Mirujte vi — prikricha Moro. — Pustite vi pisati. — Zglisi sa ognjšta, pripali drugu svieću i podje u pokrajnu sobicu, kojoj su pendjeri prama podne u avliju, dok se pendjeri u vaternici otvaraju s bure, s ozadnjega prikrajka starinskoga samostana, s koje su i pivnice i čatrnja. Pozatim se kao na šilu vrati i na oči zapanjenu popu snimi jedan ključ, što visi tamo u mračnom ngliču kuhinje, otvori spremnicu u zidu, sigurnom se rukom maši kozjega sirca, o kome don Roko nije znao ni da ga ima, izvadi iz spremke kruha, a iz pretinca nož.

(Nastavit će se.)

Naši dopisi.

Makarska, 24. srpnja.

Demokratska podla zabadaja Smodlakine „Slobode“ nisu nikada birala sredstava u napadanju demokratima nepočinjivih ljudi. To je u više navrata konstatirao i isti najnoviji saveznik „Slobode“, „Narodni List“ pače i Stražkovo „Jedinstvo“.

U tim pak stovarištim laži, potvora i kleveta najgore su vazda prolazili svećenici, koje kruta-demokratska vjera ne trpi, te činovnici, koji se Smodlakinom kokom ne krste. Nema skoro broja tih javnih libela, a da u njima nije koji činovnik denunciran; ama kako? lažno i podlo!

U br. 80. „Slobode“ obara se poznati Bare i njegov vjerni drug Kifli na kancelistu Dujmovića, a sve po nagovoru onoga glasovitoga Ive Pečića, čija ćemo vitežka djela u uredu i van njega mi do malo na vidjelo izneti. Šta im je okrivio Dujmović? Dujmović je kriv, što stanovita čeljad ne mogu više u sudu šerati svoje osobne poslove i probite; što u sudu nije prosto radiji ono, što bi hijela Barina crna četa i Ivo Pečića sin. Kada se svemu ovome nadodaju pravašći osjećaji Dujmovića, onda je svakom jasno, da ga onakovi ljudi i onakove novine moraju napadati. Medjutim u Makarskoj a i dalje dobro je poznata reynost, značaj i savjestnost ovog čavjaka, a o tomu će baš nepristrano sud izreći znati sam kot. sudac Gelineo, na koga se još većim pravom pozvati i nasloniti možemo, što on ne izpovjeda naša politička načela, nego kao pošten i nepristran sudija zna da napadnuti činovnik vrši i prekršit svakom svoje ljudnosti, te da je njegov ured pravi uzor rada i reda.

Kad se sve ovo u obzir uzme, onda je dosta prezirna namjera denuncijanta Bara, staroga Pečića i njegova vrazkoga sinčića; njima nije više dopušteno na zemljišniku kovati oopise za „Slobode“, radići utoke u izborne svrhe, snovati smutnje i urote i još mnogobitnije pravdi, pa onda udati na kancelistu Dujmovića, koji hoće da ured uredi bude, te da se tu neodigravaju svi oni prizori, kako je to naučan binifni poznati gradski deran pod pokroviteljstvom svog oca staroga Pečića.

Kukavičluk je pak i skrajna zloba, kad koji podli stvorivi udaraju u „Slobodi“ i na čovjeka slipega, prigovarajuć mu što ga manastir hrani. Ako im je zbilja žao, što franjevci tako djela milosrdja čine, neka ga oni roče na svoja vrata; ali neka već unaprijed znadu, da se siromašni slepac Ivan nebi ni u tom slučaju za pladanj leće njima prodao i robovao.

Napadajte dakle i nadalje kukavni stvorivi; denuncirajte prama gore vaše političke protivnike; ocrnjajte ih u Smodlakinim i Doričevim bunštima, oni se vas ni najmanje ne plaše.

Iz hrvatskih zemalja.

Treće hrvatsko hodočašće u Lurd. Javlju nam, da se sprema i treće hrvatsko hodočašće u Lurd. Proglaš promicateljnog oobora u starodrevnom našem Dubrovniku rek bi da je zgrajao mnogoga za hodočašće. Već se odnavaše mnogi hrvatski gradovi liepe nam domovine: naš bieli Zagreb, zatim Bjelovar, Čakovec, a iz Slavonije Kutjevo, pa milivodno mjesto Podgajci, Bošnjaci, pa iz Bosne ponosna, kršne Hercegovine, Sarajevo, Banjaluca, Vareš, Blagajno, a još najviše iz dvine Dalmacije, Spljet, Omis, Zadar, Vis, Korčula i drugi. Pošto se mnogi hodočaštnici još sada prijavljuju, na želju i molbu onih odlučio se produljiti rok za upisivanje do 2. kolovoza. Ovoliko ravnjanja radi zanimanih.

Igorilo 14 Hrvata u tudjni. Chikaško „Hrvatskoj Zastavi“ piše Dušan Peškir iz Fallus Wiew, O.: Ovdje se je dogodila upravo strana nesreća od vatre i to u 12 sati u noći. Njtko još ne zna kako je vatra nastala. Drži se, da ju je netko potpalio i to radi karata jer su u njoj bili sami kartasti. U kući, koja je izgorjela, imao je stan naš zemljak Mile Janjić, a kod njega bilo na stianu šestnaest naših zemljaka: U vatri su poginuli sliedeći: Pavao Šakalo, Mirko Glode, Gjuro Pavlović, Pane Pejić, Jovan Rekić, Mile Kustruš, Pavao Marilović, Mića Likić, Mile Janjić, te Milanov sin i njegova žena.

VI. stranački zbor socijalno-demokratske stranke. Glavni odbor socijalno-demokratske stranke za Hrvatsku i Slavoniju savzao je za 14. i 15. kolovoza VI. stranački zbor u Zagrebu.

Okolje Istre za 14 sati. Za zemaljsku izložbu u Kopru sagradilo je Lazarusovo brodogradilište na Rieci motornu brodicu, koja je ovih dana oplovlila Istru za 14 sati. To je prvi puta, što je Istru oplovlila motorna brodicu.

Iz grada i okolice.

Iz uredništva. Radi blagdana i sajma u gradu nije nam bilo moguće izdati podpuni list nego na polovicu. Toliko na znanje čitateljima i predbrojnicima.

Službeni list zadrarske vlade neka se uztrpi do dođućeg broja, u kojemu će dobiti odgovor sa strane zast. Dr. Dulibića na njegove izvode o raspustu občine Makarske. Odgovor smo već dobili, ali u ovom broju nam bilo nemoguće donieti ga.

Nadbiskup dr. Pulišić kako doznajemo, odputovati će iz našeg grada u svoju novu rezidenciju u Zadar u sliedeći ponedjeljak.

Radnje u Rogoznici. Pišu nam iz Rogoznice od 24. tek. mj.: U ponedjeljak dne 18. t. započelo se je nasipavanjem primošćenja otoka s kopnom. Narod oduševljen za radju marljivo radi cieti ovaj dugi dan, ne primajući za trud već samo krunu, ženske 80 fil. Izplaćuje se od podpore koju je podielio e. k. namješništvo u iznosu od 3000 K. Ovako požitrovnom narodu zaslužuje doći u susret. U petak pak dne 22. t. pred večer bio nam je u pohode namjestnik. Ne ka je iznenada došao, mjesto mu je priredilo liep doček. Bio je pregledati i spomenutu radju nasipavanja. Obećao je i daljnju pripomoć, računajući na ustrajni odaziv pučanstva. Time možemo reći, da je izvedenje ove tili nužne radje konačno riješeno, jer je sjegurno da će narod ustrajati u požitrovnosti, dok ne vidi dokrajčeno ovo svoje životno pitanje. Namjestnik je sutradan na 4 s. izjutra odputovao za Supetar.

G. Andrija Delfin prenio je svoj dućan pokušava u nove i vrlo ukusne prostorije kuće Vržina, gdje je prije bila mirojdnjica Vučić. Dućan je vrlo liep i bogato snabjeden te za preporučamo gradjanstvu.

Izformacije splitskog kletetala. Informacije Stražičeve su uvijek tako točne, da ih obično u susljednom broju oprovrgava. Ovaj put pružio i nama zgodu, da mu na njegove šibenske informacije o sastanku mjestnog kluba stranke prava dademo protuinformaciju, koja se datako ne slaže ni malo s njegovim. On veli, da u „Sokolu“ bila nekakova skupština, dočim se znade, a i poziv je tako glasio, da je to bio sastanak mjestnog kluba stranke prava, po kojemu se je isti konstituirao. Po tomu se Stražičeve kombinacije opadaju.

Specialista za bolesti uha, nosa i grla. Dr. N. Fertilio, specialista za bolesti uha, nosa i grla, prigodom svog običnog profesionalnog puta kroz Dalmaciju, boravit će u Šibeniku: dne 1, 2, 3, 4 kolovoza. Primati će u „Hotel Krka“.

Pokrajinske viesti.

Mjestna organizacija stranke prava u Makarskoj. Primamo iz Makarske 18 srpnja. Na 17. tekućeg mjeseca obdržavao se je ovdje u prostorijama mjestvog „Sokola“ sastanak za mjestnu organizaciju stranke prava. Sastanak je bio veoma brojno posjećen, te je jednodušnost vladala među svim prisutnicima. Gosp. Klarić je u glavnim crtama istakao zadaću i rad stranke prava, te potrebu mjestnih organizacija. Nakon što je bio pročitan pravilnik stranke i od svih prisutnih jednoglasno prihvaćen, prešlo se je na izbor odbora mjestnog kluba. Predsjednikom bi jednoglasno biran gosp. Mate Klarić, a isto tako i ostali odbornici. Mjestnom su se klubu u Makarskoj priključila i obližnja sela Makar, Kolišnja i Veliko Brdo te biše odabrani prestavnici odbora za spomenuta sela. Uz sveobće odobravanje bio je prihvaćen jednoglasno predlog predsjedatelja, da se vrlom zastupniku Dr. Antu Dulibiću, u znak osobite harnosti i štovanja Makarskih obćinara odašalje brzojavni pozdrav, koji bi odmah odatan a glasi: „Današnja skupština mjestne organizacije veoma brojno posjećena, Vama dičnom rodoljubu, zastupniku i odvažnom branitelju istine i pravice jednoglasno zaključuje izraz priznanja i duboke harnosti uz hrvatski pozdrav.“ Najbolje razpoloženje vladalo je medju prisutnim za daljni odlučni rad stranke prava u našoj obćini. Slične će se organizacije provesti i po svim ostalim selima naše obćine.

Na adresu „Riečkog Novog Lista“. Pišu nam iz Makarske: Poznati ovašnji Sarenjaci i denuncijanti, što ne mogu proturiti kroz razna glasila za interese u pokrajini, jer je i za ove odvise prejerano i lažljivo, to oni od kad do kad proturaju svoje duševne proizvode kroz „Riečki Novi List“. Gosp. Frano Supilo, koji se razmeće u svome glasilu velikim radikalizmom i puritanizmom, te koji se zgraža na razne Nastiće i Arguse ipak prima iz Makarske dopise onakovih individouma, koji su baš slika i prilika poznatih Nastića i Argusa, te time daje zaklonište čeljadi, koja ne bi smjela u loie pristojnom i poštenom društvu imati mjesta. Nu rek bi, da je Gosp. Supilu dostatno, da koji bezglavac i spijun odvali proti poznatim rodoljubima kakav epitet poput furtimša ili Rauchovca, a da odmah objelodani takav dopis. Tako su se zadržali poznati špijuni, prigodom raspusta naše obćine, o bivšem načelnika Gosp.

Klarića, o kojemu je poznato, da je baš zbog svoga čistog rodoljublja i radikalnog mu pravca bio trn u oku vladinova, kao što je i svakome u Dalmaciji poznato, da je glavni uzrok raspusta baš taj, što bivši načelnik naše obćine nije bio vičan puti pred vladinovima i štreberima, već je ponosno branio i isticao hrvatsko ove obćine. Ovoliko u glavnome „Riečkom Novom Listu“ za danas i njegovom Gosp. uredniku. Nek se zna u buduće ravnati, od koga i što prima.

Dr. V. Lušić-Matković, primarni liečnik okulista iz Zagreba nam javlja, da će sčignuti u Dalmaciju dne 21/7 do 24/8. Ordinirat će u Zadru od 21/7 do 29/7, u Šibeniku od 30/7 do 1/8, u Spljetu od 2/8 do 15/8, u Dubrovniku od 16/8 do 24/8.

Godišnja skupština „Pavlinovića“. Dne 31. srpnja držati će se u Podgori i Makarskoj l. glavna godišnja skupština Hrv. kat. akad. prosvj. društva „Pavlinović“ za Dalmaciju sa ovim Rasporedom. 3. s. pr. p. odlazak iz Spljeta posebnim parobrodom; 6. s. pr. p. odlazak u Makarsku; 7. i p. s. pr. p. Sv. Misa; 8. i p. s. pr. p. pučka skupština; 9. i p. s. pr. p. svećano otkriće spoman ploče na rodnoj kući Dn Miha Pavlinovića; 10. i p. s. pr. p. god. skupština društva „Pavlinović“. Dnevni red. 1. Izvještaj rada kroz prošlu godinu. 2. Svećano primanje novih članova. 3. Zadaća „Pavlinovića“ u narodu; ref. abt. Josip Poduje. 4. Naša organizacija do sada i od sada ref. abs. theol. Vinko Brajević. 5. Biranje nove uprave. 6. Eventualia. 1. s. pos. p. zajednički objed. 3. s. pos. p. polaganje vienca na grob Dn Miha Pavlinovića. 4. s. pos. p. odlazak u Makarsku. 5. s. pos. p. Odlazak u Stolnoj Crkvi. Večera. Komers. Odlazak put Spljeta. U Spljetu 20. srpnja 1910. iur. I. Puharić, predstj. (Tko želi kakovu uputu, neka se obrati na adresu društva (Spljet) Dopri nosi primaju se sa zahvalnošću.)

Poštanske viesti. Počamši sa 1. septembra o. g. dostaviti će se uz potvrdu primitka sliedeći telegrami: Državni telegrami, uredovne viesti, telegrami sa plaćenim odgovorom ili sa prijavom primitka, telegrami sa oznakom „na vlastite ruke“, oni koji se imaju predati upravitelju stečajne imovine ili e. k. sudu te napokon oni telegrami, za koje se ima utjerati kakva pristojbina pri dostavi. Svi ostali telegrami dostavljati će se bez primice, te će se moći ubacivati i u listovne kutije u stanu ili dućanu određenika. (C. k. ravnateljstvo, Zadar, 23. srpnja 1910.)

Promocije. Ovo dana je na bečkom sveučilištu promoviran na čast doktora prava Dubrovčanin Eugen Veneti, a na zagrebačkom Koloman Jerković.

Krasna izradba. Nema tomu davno, da je u Starigradu bila izložena slika izradjena u svilu, koja je prikazivala ubavi morski kraj. Na kopnu je izradjena seljanka sa dvoje nejake djece, na moru pako u barci, mornar sa drugo dvoje djece. Kakav je utisak učinila ta radnja na promatrajući je narod, nemoguće je opisati. Tu je prikazana priroda uprav pogodjena umjetničkom vještinom. Čestitamo od srca umjetnici toga djela gosp. udovi M. Politeo učiteljici u spomenutom mjestu, čija je ruka znala tako vješto izraditi i umno sastaviti ne samo boje, da li i sjene, što je najteže posao u tili vrsni radnje. Preporučamo toplo vriednu učiteljicu, koja tako vještaci znade izvadjati onako divne i teške radnje kao što je ona, koja za sluzuje sveobću pohvalu i priznanje.

Naše brzojavke.

Neodlučnost koalicije.

Zagreb, 27 srpnja. — Politički položaj, nakon neprimljene ostavke bana dra. Tomašića još je viseći. Koalicija je neodlučna što da započne. Većina u koaliciji je za to, da se opusti i spor dovede nekom rješenju, no manjina uz Pribičevića ne će ni da čuje o tom. Manjina proti svim uvjeravanjima i razlozima koji se navode sa strane miroljubivih elemenata ima jedan odgovor: popuštanje u pitanju Aranitzkyja je poraz. Danas se koalicija sastaje na viečanje, ali još nije ništa u javnost prodelo o konačnoj odluci.

Iz bosanskog sabora.

Sarajevo, 27 srpnja. — U jučerašnjoj sjednici a u proračunskoj razpravi došlo je u saboru do ponovnih burnih prizora. Hrvatski zastupnik Mirlić, član „Udruge“ uzeo je rieč k proračunu. U svom govoru napadao je protivne stranke te je radi toga nastala silna buka. Drugi zastupnici su govorniku upadali i vikali. Govornik dalje govori, Na to ustadoše muslimani, Srbi i članovi „Zajednice“ te ostaviše dvoranu.

Sarajevo, 27 srpnja. — U nastavljenoj sjednici sabora prihvaćen je bio proračun.

Iz peštanskog sabora.

Budimpešta, 27 srpnja. — Indemnitetna razprava je dovršila te je vladi proračun votiran većinom glasova uz upadiće Justhoveca.

Bugarsko-turski spor.

Carigrad, 27 srpnja. — Između Bugarske i Turske došlo je do veoma napetih odnošaja. Turska je mobilizirala jedrensku diviziju. Na granici je došlo do sukoba i čarjanja.

Kuga u Rusiji.

Petrograd, 27 srpnja. — Kuga u Rusiji sveudilj nemilo hara. Jučer je ovdje umrlo 16 osoba od kuge. U pučanstvu vlada silna strava.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)

Vlastnik, izdavalac i odgovorni urednik Josip Drezga.

Antrijansko parobrodarsko društvo na dionice
„DALMATIA“
udržava od 16. jula 1910. sliedeće glavne pruge:
Trst—Metković A (poštanska)
Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati posli. podne; povratak svake subote u 6 sati prije podne.
Trst—Metković B (poštanska)
Polazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati posli. podne; povratak svake sriede u 6 sati prije podne.
Trst—Metković C (poštanska)
Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati posli. podne; povratak u četvrtak u 6 sati prije podne.
Trst—Korčula (poštanska)
Polazak iz Trsta u utorku u 5 sati posli. podne; povratak u ponedjeljak u 6 sati prije podne.
Trst—Šibenik (poštanska između Pule i Zadra)
Polazak iz Trsta svake subote u 6 sati prije podne; povratak u četvrtak u sati 12:45 posli. podne.
Trst—Metković D (trgovačka)
Polazak iz Trsta svake nedjelje u 6 sati prije podne; povratak svake nedjelje u 6 sati prije podne.
Trst—Vis (trgovačka)
iz Trsta u četvrtak na polnoći; povratak svake sriede u 8 sati prije podne.
27.VII.10

Smrt
muhama!
„Äroplan“
upriličena sprava sa medom hvata sve muhe.
Komad stoji 10 filira.
Dobiva se u farmaciji: Carlo Ruggeri.

Prodaje se jedan konj od četiri godine sa 2 komoča kao i nova te solidna kočija, koja se može upotrebiti za jednog i dva konja. Dalnje upute dobivaju se u Upravi našeg lista.

Izvršni SIP trapistanski, švarzenberški i švajcarski u komadima od 1 do 5 klg. od masnog naravnog kравijeg mlička uz cieniu od K 250 po kilogram šaljem u pošt. omotima.
Podružnica c. k. poljodjeljske škole i kušarionice Knin-Glavica (Dalmacija). 2-3

Kupujem već rabljeni glasovir! Ponude slati na: M. Melichar, kapelnik Šibenske glazbe. 2-4

- Velika zlatarija -
Gjuro Plančić
Starigrad
Podružnica: Vis-Velaluka.
Prodaje svakovrstnih zlatnih i srebrnih predmeta.
Najfinije švajcarske dobnike.
Ciene umjerene bez utakmice.
Priznanice na pretek. 20.VII.